

Sygn. akt I ACa 234/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess SSA Sławomir Jamróg (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Barbara Piaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa B. B. (1)

przeciwko (...) S.A. Region Południowy w N.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 18 grudnia 2012 r. sygn. akt I C 1746/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

„I. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 6 czerwca 2007r. sygn. akt IXGNc 186/07, któremu nadano klauzulę wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika B. B. (1) z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżonków R. B. (1) i B. B. (1), z zastrzeżeniem że pozbawienie wykonalności nie dotyczy składników przedsiębiorstwa wchodzącego w skład majątku wspólnego R. B. (1) i B. B. (1);

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 8.200zł (osiem tysięcy dwieście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje ściągnąć od (...) S.A. Region Południowy w N. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 35. 197zł (trzydzieści pięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem części opłaty sądowej od pozwu, od której powódka była zwolniona.”;

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 5.400zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

4. nakazuje ściągnąć od (...) S.A. Region Południowy w N. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Okręgowego w Kielcach kwotę 36. 197zł (trzydzieści sześć tysięcy sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem opłaty sądowej od apelacji, od której powódka była zwolniona.

Sygn. akt I ACa 234/13

UZASADNIENIE

B. B. (1) w pozwie z dnia 10 kwietnia 2012 roku skierowanym przeciwko (...) S.A. Region Południowy w N. wносиła o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego a to nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Krakowie, Wydział IX Gospodarczy z dnia 6 czerwca 2007 r. sygn. akt IX GNc 186/07, któremu nadano w stosunku do powódki pozostającej w związku małżeńskim z dłużnikiem klauzulę wykonalności z ograniczeniem do majątku wspólnego. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że wierzytelność stwierdzona tym tytułem, powstała w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej przez jej małżonka R. B. (1). Ona nie wyrażała zgody na zaciąganie przez męża jakichkolwiek zobowiązań finansowych. Ponadto pozostawała ona w rozdzielności majątkowej z mężem od 12 października 2000r. co zostało pominięte przy nadaniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika.

W odpowiedzi na pozew pozwana spółka wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2012r. sygn. akt I C 1748/12 Sąd Okręgowy w Kielcach oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 3000zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Sąd pierwszej instancji ustalił, że małżonkowie B. B. (1) i R. B. (1) prowadzili w formie spółki cywilnej Zakład Usług (...). Przedmiotem tej działalności była między innymi dystrybucja gazu propan- butan. W oświadczeniu z dnia 10 lipca 1992 roku powódka zrezygnowała ze współdziałania w prowadzeniu działalności gospodarczej – zarejestrowanej jako Spółka cywilna (...). Oświadczyła, że dalszą działalnością firmy będzie zajmował się jej mąż, który jednoosobowo będzie reprezentował firmę przed władzami administracyjnymi, Urzędem Skarbowym oraz Urzędem Statystycznym. Powódka w piśmie z dnia 18 marca 1998 roku zwróciła się do Urzędu Gminy w K. o dokonanie zmiany w zapisie ewidencji działalności gospodarczej, aby wykreślić B. B. (2) i oraz wyraz s-ka i wpisać Zakład Usług (...). Decyzją Wójta Gminy K. z dnia 27 lutego 2007 roku nastąpiło wykreślenie wpisu z ewidencji działalności gospodarczej. W dniu 12 października 2000 roku przed notariuszem E. S. powódka i jej mąż zawarli umowę majątkową małżeńską, mocą której wyłączyli ustawową wspólność majątkową małżeńską. Dnia 30 grudnia 2005 roku R. B. (1) zawarł z pozwaną spółką umowę handlową na dostawę gazu płynnego w butlach. Nakazem zapłaty wydanym przez Sąd Okręgowy w Krakowie w dniu 6 czerwca 2007 roku Sygn. akt IX GNc 186/07 nakazano R. B. (2), aby w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacił (...) S.A. kwotę 723 920, 88 zł. wraz ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty. Postanowieniem z dnia 15 lutego 2008 roku Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie IX GCo 272/02 nadał nakazowi zapłaty Sądu Okręgowego Wydział IX Gospodarczy w Krakowie z dnia 6 czerwca 2007 roku sygn. akt IX186/07 klauzulę wykonalności także przeciwko małżonce dłużnika B. B. (1) z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżonków R. i B. B. (1). Na podstawie tychże tytułów wykonawczych toczą się postępowania egzekucyjne, wszczęte przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Kielcach (sygn. akt Km 1357/09) oraz Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Sandomierzu (Km 1438/10). Egzekucja co do powódki ograniczona jest do majątku objętego wspólnością ustawową małżonków. W sprawie Km1357/ 09 egzekucja została skierowana do działki gruntu nr (...) położonej w miejscowości C. Umową z dnia 17 lutego 2009 roku małżonkowie B. zawarli z M. B. umowę przedwstępną sprzedaży tejże działki. Nieruchomość ta została sprzedana w dniu 15 czerwca na pierwszym terminie licytacji. Postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 1438/10 zostało umorzone. Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za niezasadne. Odwołując się do treści art. 840⁽¹⁾kpc, wskazał, że także małżonek dłużnika, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności, na podstawie art. 787 może zgłosić żądanie, o którym mowa w tym przepisie. Powinien on wykazać, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi się nie należy, z zastrzeżeniem że małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których

jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść. Umowy majątkowe małżeńskie zawierane na podstawie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego mogą powodować ograniczenie lub wyłączenie odpowiedzialności z całości lub części majątku wspólnego małżonków a warunkiem uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego jest wykazanie skuteczności takiej umowy wobec wierzyciela. Małżonek może powoływać się względem innych osób na umowę majątkową małżeńską, gdy jej zawarcie oraz rodzaj były tym osobom wiadome. W ocenie Sądu powódka nie wykazała, że umowa o rozdzielnosci majątkowej z 2000 roku była znana wierzycielowi, nie przedstawiła w tym zakresie żadnych dowodów. Informacja o istnieniu umowy o rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej pojawiła się dopiero na etapie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko powódce jako małżonce dłużnika. Strona pozwana dopiero w tym postępowaniu podjęła wiedzę o istnieniu takiej umowy. W ocenie Sądu treść pisma z dnia 10 lipca 1992 roku wskazuje, że powódka, upoważniła swojego męża, aby jednoosobowo podejmował czynności związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą. Jednak ta okoliczność ta nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy wobec nie wykazania przez powódkę, że pozwany przed powstaniem przysługującej mu wierzytelności posiadał wiedzę o istnieniu umowy o rozdzielnosci majątkowej małżeńskiej.

Od tego orzeczenia apelację wniosła powódka zaskarżając wyrok w całości i wniosła o zmianę orzeczenia i uwzględnienia żądania pozwu ewentualnie uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji oraz wniosła o zasądzenie kosztów procesu za obie instancje. Zarzuciła błędną ocenę ustalonego w sprawie stanu faktycznego z pominięciem faktu, że nie mogło dojść do nadania klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika albowiem w tym czasie powódka nie pozostawała we wspólnosci majątkowej małżeńskiej a fakt zawarcia umowy o rozdzielnosci majątkowej był stronie pozwanej znany przed wydaniem postanowienia z dnia 15 lutego 2008r. Ponadto zarzuciła, że pozwany nie wykazał, że czynność prawna, z której wynikła wierzytelność stwierdzona tytułem została dokonana za zgodą powódki.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów. Wskazała, że powódka pozostawała od 1977r. we wspólnosci majątkowej małżeńskiej. Zawarcie umowy majątkowej małżeńskiej winno zostać ujawnione względem osób trzecich (kontrahentów). Strona pozwana dowiedziała się o umowie z dnia 10 października 2000r. w sprawie o nadanie nakazowi zapłaty klauzuli wykonalności przeciwko powódce a istotna jest wiedza o tym fakcie przed powstaniem zobowiązania. Powódka w oświadczeniu z dnia 10 lipca 1992r. jednoznacznie i bezwarunkowo udzieliła pełnomocnictwa do prowadzenia spraw firmy (...). Powyższe zostało opatrzone datą pewną.

Rozpoznając apelację Sąd Apelacyjny uznał za własne ustalenia Sądu Okręgowego z tą zmianą, że przyjął, iż oświadczenie z dnia 10 lipca 1992r. nie zawiera pełnomocnictwa a jedynie stwierdzenie, że firmę Zakład Usług (...) reprezentował będzie jednoosobowo R. B. (1). Poza tekstem oświadczenia strony nie zaoferowały dowodów na okoliczność woli B. B. (1) wyrażonej w dniu 10 lipca 1992r. Wykładnie tego oświadczenia winna nastąpić z uwzględnieniem językowych zasad wykładni. Ta zaś wskazuje, że powódka zrezygnowała z przyczyn rodzinnych z działalności gospodarczej prowadzonej dotąd wspólnie z mężem w ramach spółki cywilnej i oświadczyła, że działalność tę prowadził będzie mąż samodzielnie. Stwierdzenie o reprezentacji nie dotyczyło powódki lecz odnosiło się do przedsiębiorstwa tj Zakładu Usług (...), co potwierdza zresztą fakt, że w dniu 18 marca 1998 roku powódka zwróciła się do Urzędu Gminy w K. o dokonanie zmiany w zapisie ewidencji działalności gospodarczej.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Podnoszona w apelacji okoliczność zawarcia umowy z dnia 12 października 2000r. Rep. (...)wyłączająca ustawową wspólność małżonków B. nie ma znaczenia skoro nawet z treści apelacji wynika, że wierzyciel przez powstaniem stosunku, z którego wierzytelność wynikła jak i przed powstaniem wierzytelności nie posiadał wiedzy o zawarciu tej umowy co oznacza, że strona pozwana może powołać się na ochronę z art. 47⁽⁽¹⁾⁾k.r.o. (wcześniej art. 47 § 2 k.r.o.). Skoro umowa majątkowa nie była skuteczna względem wierzyciela to egzekucja może być co do zasady skierowana do majątku, który byłby objęty wspólnością gdyby umowa nie została zawarta (art. 787⁽⁽²⁾⁾k.p.c.). B. B. (1) nie utraciła jednak ochrony wynikającej z jej własnego prawa. Fakt nadania klauzuli wykonalności przeciwko powódce z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku wspólnego nie tworzy powagi rzeczy osądzonej tym bardziej, że taka klauzula może zostać nadana w ramach postępowania jednoinstancyjnego (por. postanowienie SN z dnia

2 października 2007r. sygn. akt II Cz 73/07) a postępowanie klauzulowe ma charakter formalny . Ocena więc dokumentu dokonana wcześniej w ramach art. 787 k.p.c. może być weryfikowana w ramach powództwa opozycyjnego. Omówiona wyżej treść dokumentu nie daje podstaw do przyjęcia , że oświadczenie z dnia 10 lipca 1992r stanowiło zgodę na zaciągnięcie zobowiązania a tylko na ten dowód powoływała się strona pozwana. Stosunek prawny łączący dłużnika i wierzyciela datowany jest na 30 grudnia 2005r. co oznacza zastosowanie w sprawie art. 41k.r.o. w brzmieniu obowiązującym od dnia 20 stycznia 2005r. Umowa handlowa została zawarta tylko przez R. B. (1) i faktury tylko jego dotyczą. Brak jest jakichkolwiek dowodów by powódka wyrażała na zewnątrz w jakiegokolwiek formie zgodę na zaciągnięcie zobowiązania przez jej męża a takiej zgody nie można domniemywać. W powództwie przeciwegzekucyjnym opartym na art. 840§3 k.p.c. małżonek dłużnika może podnosić zarzut, że wierzytelność nie może być dochodzona z majątku wspólnego (lub odpowiednio także z majątku traktowanego tak jakby majątek ten nadal był objęty wspólnością) z powołaniem na zarzut wypływający z prawa materialnego a to art. 41§1 k.r.o. , którego nie można było powołać skutecznie w postępowaniu klauzulowym (por. Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 197r. sygn. akt II Cz 72/75 nie publ.). Apelacja zasadnie więc powołuje się na brak zgody małżonka dłużnika co oznacza wadliwość rozstrzygnięcia zaskarżonego wyroku z tej przyczyny. Stanowisko strony pozwanej jakoby powódka udzieliła pełnomocnictwa swemu mężowi do prowadzenia przedsiębiorstwa nie ma uzasadnienia w stanie faktycznym . Zgoda taka nie mogła wypływać ani z ustawowego uprawnienia do zarządu majątkiem wspólnym ani nawet z ogólnego pełnomocnictwa gdyby takie zostało udzielone lecz taka zgoda winna jasno dotyczyć konkretnej czynności stanowiącej źródło zobowiązania. Sąd Apelacyjny zmienił więc na podstawie art. 386§1 k.p.c. zaskarżony wyrok i uwzględnił powództwo w zasadniczej części. Tytuł egzekucyjny wystawiony przeciwko dłużnikowi dotyczy jednak w tym przypadku wierzytelności powstałej w związku z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Skoro nie wykazano w tym postępowaniu składników majątku wspólnego, to wobec treści art. 787^{((1))} k.p.c. pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego nie może dotyczyć przedsiębiorstwa wchodzącego w skład majątku wspólnego. W tej części więc powództwo nie mogło zostać uwzględnione a apelacja oddalona na podstawie art. 385 k.p.c. O kosztach procesu i postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100k.p.c. zdanie 2 w zw. z art. 391§1 k.p.c. obciążając stronę pozwaną kosztami z uwagi na okoliczność , że przeciwniczka uległa jedynie co do nieznaczej części żądania. Zastosowano przy tym § 6 pkt 7 w zw. z § 13.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2002r. nr 163, poz. 1348 ze zm.). O ściągnięciu kosztów sądowych orzeczono na podstawie § art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn. Dz.U. 2010r. Nr 90 poz. 594 ze zm.).